

De la font del Regàs al riu Besòs

Text i Fotos: A. Noguera

La convocatòria del dissabte 6 de juny per assistir a la inauguració de les millores del lloc on neix el riu Besòs va ser tot un èxit. De Santa Coloma ens hi vam desplaçar molts socis, amb autocar i tot. Es tractava de donar rellevància a un acte senzill però amb un gran significat: la dignificació de la font del Regàs. Lloc de més llunyania i alçada d'on sorgeixen les primeres aigües que acabaran conformant el riu Besòs. Tot i que oficialment el Besòs neix al Vallès amb la unió dels rius Congost i Mogent, el primer rajolí que inicia la conca hídrica del Besòs s'inicia en aquesta humil font, a tocar de la masia de Can Regàs i prop de l'ermita de Sant Cugat de Gavadons, al terme del poble osonenc de Collsuspina.

La font està ubicada en unes feixes amples rodējades d'arbres que ens oferien una bona ombra en aquesta entrada d'estiu. L'indret ha estat arrenjat i dignificat per l'Ajuntament de Collsuspina i la Diputació de Barcelona. Per això i van assistir-hi el seu alcalde i el president provincial Antoni Fogué que compartiren parlaments i tallada de la cinta inaugural amb els representants del CEP. El Centre va col·laborar, per intermediació de les mans i dels coneixements de fuster ebanista de l'Alfons Martínez, en realitzar una nova estela amb la indicació de la font i el naixement del riu, que acompanyaria a la que es va fer l'any 1981 i que continua al seu lloc. L'acte va comptar amb la presència de veïns de Collsuspina, geganters i música de

gralles que va amenitzar un gustós aperitiu.

Aquesta serà la tercera intervenció col·lectiva del CEP a la font: la primera va ser amb el primer arrenjament i la instal·lació de l'estela indicativa de la font. Deu anys després, el 1991 es va tornar a netejar i arrenjar, i ara es podria dir que se li ha donat al nostre riu un homenatge en el seu naixement, i a més coincidint amb el Dia Mundial del Medi Ambient. Costa fer-se a la idea que aquesta aigua clara, riu avall, havia estat convertida en clavaguera a cel obert sense rastre de vida. I ens alegra que la situació es redreci amb el retorn de peixos i ànecs, i que els veïns del riu ja no li donem l'esquena, sinó que el gaudim com es pot apreciar amb els molts visitants del parc fluvial.

La història l'ha d'escriure qui l'ha protagonitzat, per això aprofitem que sigui l'Alfons Martínez, qui ens l'expliqui, per això reproduïm el discurs que va fer el dia de la inauguració de la font a la que està tant vinculat.

Parlament de l'Alfons Martínez

Recentment ens ha deixat Joan Vicente, company i soci del CEP, el recordarem com el savi autodidacta que va dedicar bona part de la seva vida a l'estudi de la natura que ens envolta. L'any 1962 va fer un estudi de la conca del Riu Besòs i l'any 1969 el va ampliar determinant que la font del Regàs era la font que estava a nivell més alt dins de la conca del riu Congost. Amb aquesta informació els germans Beato hi plantaren un rètol que identificava la font.

Durant les dècades dels anys 60 i 70 l'increment de la població i de la indústria fa augmentar la despesa d'aigua, que va ser tractada com a

Colomencs i veïns de Collsuspina a la Font del Regàs

Foto: A.N.

producte d'usar i llançar, sense cap consideració sanitària, arribant a l'extrem de convertir el riu en una claveguera a cel obert. El riu Besòs s'estava morint i en la seva agonia clamava als seus botxins: **"Retorneu-me la vida que m'heu pres –les arbredes de les riberes, les niuades d'ocells, les granotes, els peixos... La meua vida serà la vostra salut i el vostre goig"**.

Aquest clam va ser escoltat. Des del CEP s'iniciaren moviments per sensibilitzar la societat que desconeixia la gravetat de la situació en la que es troba el riu, i les greus conseqüències que tenia per a la població:

Es denunciaven els horts que són regats amb les infectades aigües del riu. I els horts són retirats. Es denunciaven repetidament les pèrdues d'aigua de la canalització del riu Ter i sembla que pròximament funcionarà una nova canalització. Es realitza i es publica el mapa de la Conca del Riu Besòs. Es realitza i es publica l'auca del riu Besòs. És fa la festa del riu Besòs.

Es recupera la font de la Bota, es fa la dignificació de la font de l'Alzina, la dignificació de la font d'en Manelic, la retolació de la font de la Soca a Greixa (Berguedà), es promou la recuperació de la font d'en Bartomeu (Bartomeu Molins) a la Torribera. La reforestació de la muntanya (Torrent de les Bruixes...).

Tot això és dut a terme amb la complicitat i col·laboració de moltes entitats i persones de Santa Coloma, com un jove biòleg que avui tenim entre nosaltres [Antoni Fogué], com a president de la Diputació de Barcelona.

L'any 1981 el CEP, en una actuació clandestina, planta a la font del Regàs l'estela descriptiva de la Conca del Riu Besòs. Avui, al cap de 29 anys, plantem la nova estela en un entorn de la font totalment endreçat, molt acollidor i, per descomptat, dins d'un acte absolutament legal, beneït per les digníssimes autoritats que ens acompanyen. Voldríem que aquest acte fos un senzill i sentit homenatge a l'aigua, als rius i als pobles, com ho ha estat l'exposició del Museu Marítim de Barcelona, promoguda per Pedro Arrojo, científic espanyol premi Goldman, conegut com el Nobel de l'Ecologia, el qual s'ha proposat donar la paraula a les persones que són, a la vegada, víctimes i lluitadores per un món més just, digne i sostenible. ■

Anys 1981. Col·locació de la primera estela

Foto: Arxiu CEP

Anys 1991. Arranjament de la Font

Foto: Arxiu CEP

Anys 2010. Rafael Trias, Antoni Fogué i Alfons Martínez, entre d'altres.

Foto: A.N.